irannewspaper.ir

• چهارشنبه ۱۰ اسفند ۱۴۰۱ • سال بیست‌ونهم • شماره ۸۱۴۰
• اذان ظهر ۱۲/۱۷ • اذان مغرب ۱۸/۱۷ • نیمه شب شرعی ۲۳/۳۵ • اذان صبح فردا ۵/۱۰ • طلوع آفتاب فردا ۶/۳۳

ایران

• **صاحب امتیاز:** خبرگزاری جمهوری اسلامی
• **مدیر مسئول:** محمدحسن روزی‌طلب
• **سردبیر:** کمیل نقی‌پور
• **معاون فنی:** محمدملاعلی‌اکبری
• **دبیران:** مصطفی عیوضی(سیاسی) • مهدی مهرپور(اقتصادی) • مصطفی وثوق‌کیا(فرهنگی) آزاده سهرابی(اجتماعی) • بنفشه غلامی(جهان)

علی کاکا دزفولی (سیاست) • فرناز قلعه‌دار(حوادث) اسماعیل علوی (پایداری) • لیدا فخری(اندیشه) محمدرضا عزیزی(گزارش) • زهرا کشوری (زیست‌بوم) سعید زاهدیان(ورزشی) مهدی کلهرنژاد(اجرایی) حجت حکیمی(صفحه‌آرایی) • محسن جانی‌پور (ویراستاری) • ابوالفضل نسایی(عکس)

• **تلفن:** ۸۸۷۶۱۷۲۰ نمابر: ۸۸۷۶۱۲۵۴ ارتباط مردمی: ۸۸۷۶۹۰۷۵
• **پیامک:** ۳۰۰۰۴۵۱۲۱۳ روابط عمومی • **نشانی:** تهران خیابان خرمشهر، شماره ۲۰۸
• **صندوق پستی:** ۵۳۸۸-۱۵۸۷۵ • **امور مشترکین:** ۸۸۷۴۸۸۰۰
• **چاپ:** چاپخانه‌های همشهری، شرکت چاپ جام‌جم
• **سازمان آگهی‌های روزنامه ایران:** دارنده گواهینامه ایزو۹۰۰۱ از شرکت NISCERT
• **پذیرش سازمان آگهی‌ها:** ۱۸۷۷(۰۲۱)
• **انتشارات مؤسسه فرهنگی مطبوعاتی ایران:** ۵-۸۸۵۴۸۸۹۲

نشان مرد خدا آن است که او را ببینی از خدا یاد آید.

مقالات شمس تبریزی

سخن روز

پیامبر اکرم(ص):
هر کس از دسترنج خود خورَد، روز قیامت در شمارِ پیامبران است و پاداش ایشان را می‌گیرد.

جامع الأخبار ص۳۹۰ ح۱۰۸۸

نگاره

انسان؛ مهم‌ترین عامل تخریب محیط زیست

نیما شاه میری
طراح و کارتونیست

فضای مجازی

سینما، ادبیات، کتاب و فیلم همیشه طرفداران پروپاقرصی دارند و اخبارشان جزو اخبار پربازدید رسانه‌های داخلی و خارجی است. با هم سری به چند خبر پربازدید در این حوزه بزنیم.

یاد

پویا امینی، بازیگر سینما و تلویزیون در گفت‌وگویی با ایسنا، به مرور خاطرات مشترکشان با زنده یاد شهرام عبدلی (که چند روز پیش درگذشت) در سریال «خط قرمز» که اوایل دهه ۸۰ ساخته شد، پرداخته و گفته: «شهرام با توجه به اینکه دانش آموخته تئاتر بود، بسیار باانگیزه و بافکر بازی می‌کرد. اولین همکاری ما از سریال «خط قرمز» شروع شد و خاطرات ماندگار، جذاب و شیرینی را در کنار هم داشتیم. از دست دادن شهرام خیلی برای ما سخت‌تر است؛ چون با او همبازی بودیم و همکاری کردیم. بویژه برای من که در سه یا چهار سریال با او کار کردم. بعد از «خط قرمز» در سریال «کمکم کن» هم با شهرام همبازی بودم و چندین سریال دیگر در کنار هم بودیم. به واسطه دوستی که بعد از «خط قرمز» با هم داشتیم، ارتباطمان تنگاتنگ بود و اکنون از رفتن شهرام خیلی غصه می‌خوریم.» دیروز هم مراسم یادبود شهرام عبدلی، بازیگر سینما و تلویزیون در مسجد جامع شهرک غرب برگزار شد.

مستند

«وقتی به مستند املاک ملت ورود کردیم باز هم سوژه‌های خوبی از درون آن پیدا کردیم که می‌شود به آنها نیز پرداخت.» این حرف‌هایی است که مهدی فلاحی در گفت‌وگو با ایرنا، درباره چالش‌های ساخت این فیلم گفته و در ادامه حرف‌هایش هم به این نکته اشاره کرده که در این مستند مردم خودشان می‌گویند در گذشته چه مشکلاتی داشته‌اند. نه درمانگاهی، نه بیمارستانی، نه آسفالتی، نه جاده‌ای و هیچ امکاناتی وجود نداشته است. حتی خاندان پهلوی وقتی می‌خواستند به این منطقه سر بزنند با هلیکوپتر می‌آمدند. برای همین خود مردم توضیح می‌دهند چه مشکلاتی داشته‌اند و بعد از انقلاب چه حمایت‌هایی صورت گرفت و چه کارهای عمرانی انجام شد. در حقیقت موضوعی نبوده که به آنها بگوییم و آنها بیان کنند. بد نیست بدانید مستند «املاک ملت» به کارگردانی مهدی فلاحی و امیراطهر سهیلی این شب‌ها روی آنتن تلویزیون می‌رود و توجه‌های بسیاری به خود جلب کرده و راوی موضوع زمین‌ها و اراضی غصب شده توسط خاندان پهلوی است و در هر قسمت سراغ مردم یک استان رفته و با آنها به گفت‌وگو می‌پردازد.

تئاتر

نمایش «هفت پیکر» به نویسندگی و کارگردانی حامد شیخی از گروه هنری تندیس که آذر و دی ۱۴۰۱ در تالار چهارسو مجموعه تئاتر شهر روی صحنه رفته بود، به عنوان محصول مشترک ایران و ارمنستان با حضور بازیگران این دو کشور در سالن هامازگاین جوانان شهر ایروان روی صحنه رفت. اجرای خارجی این نمایش دارای شش بازیگر ارمنی و هفت بازیگر ایرانی بود که هرکدام با بهره‌گیری از واژه‌های مقابل به زبان خود صحبت کردند. در خلاصه داستان این نمایش آمده است: «قصه، حکایت بهرام شاه ایران است. سرآغاز این حکایت، قصه سنمار معمار است. این قصه حکایت عاشقانه بهرام بر دختران هفت‌گنبد و هفت حکایت آن هفت پیکر برای بهرام است.» حامد شیخی، مریم ملیغیان، ساغر بهنام، واردوهی الباکیان، علی اسدیان، آناهید کارابِطیان، نِور پطروسیان، سپیده سعیدی نیا، ناره آواگیان، محمد جبراییلی، لیلیت موسیسیان، ایلوش یزدان پناه و ساموئل جی.پی در این اثر مشترک ایران و ارمنستان ایفای نقش کردند.

کتاب

در خبرها آمده که علی نجفی سفیر جمهوری اسلامی ایران در عمان ضمن حضور در غرفه جمهوری اسلامی ایران در بیست‌وهفتمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب مسقط از راه‌اندازی مرکز آموزش زبان‌فارسی در عمان خبر داده و گفته: «به دنبال استقبال مردم عمان از کتاب‌های آموزش زبان‌فارسی، اقبال به مطالعه کتاب‌های زبان‌فارسی و یادگیری زبان‌فارسی، به صورت جدی به دنبال راه‌اندازی مرکز آموزش زبان‌فارسی هستیم.» همچنین در این نمایشگاه ۱۱ عنوان کتاب کودک به زبان عربی رونمایی شد. خانه کتاب و ادبیات ایران به نمایندگی از صنعت نشر کشور با غرفه‌ای به مساحت ۳۶ مترمربع به معرفی و عرضه بیش از ۸۰۰ عنوان کتاب از ۴۰ ناشر در موضوع‌های ایران‌شناسی، آموزش زبان فارسی، خوشنویسی، نگارگری و هنرهای ایرانی، علوم اسلامی همچون فقه، عقاید، فلسفه، علوم قرآنی، کودک، شعر و ادبیات می‌پردازد. در این دوره پرداختن به موضوع کودک با محوریت کتاب‌های منتشر شده به زبان عربی بخش ویژه‌ای در غرفه جمهوری اسلامی ایران به خود اختصاص داده است. گفتنی است؛ بیست و هفتمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب مسقط از سوم اسفندماه ۱۴۰۱ با حضور ۸۲۶ ناشر از ۳۲ کشور از جمله لبنان، سوریه، عراق، کویت، ترکیه، ایتالیا، سوئد، عربستان، امارات و... آغاز به کار کرده و تا ۱۲ اسفند ماه در محل برگزاری سالن بین‌المللی نمایشگاه‌های مسقط به کار خود ادامه می‌دهد.

نقل قول

آموزش تئاتر در مدارس نیازمند توجه بیشتری است

فرهاد بشارتی
بازیگر تئاتر، تلویزیون و سینما

ما از امروز به همراه بازیگران کودک و نوجوان گروه نمایش «دایره گچی» نوشته داوود کیانیان را در فرهنگسرای گلستان روی صحنه می‌بریم و برای این کار بسیار زحمت کشیده‌ایم. نکته‌ای که باید به آن تأکید کنم این است که فرهنگسرای گلستان که در طول سال ۱۴۰۱ کلاس‌های آموزشی و هنری برای عموم مردم برگزار کرده بود، تصمیم گرفت در روزهای پایانی سال ۱۴۰۱ و در قالب نمایشگاه، کارهای هنرجویان را در دید عموم قرار دهد. به همین دلیل ما هم تدارک اجرای نمایشی کوتاه با حضور و بازی شرکت‌کنندگان کلاس‌های بازیگری دیدیم. نباید این نکته را از نظر دور کنیم که از نظر من آموختن هنر عیب نیست، در آموزشگاه هنری یا در مدرسه، هنر همواره در جامعه نیاز است؛ آموختن هنر تئاتر در مدارس نیز نیازمند توجه بیشتری است و امیدوارم تئاتر دانش‌آموزی و دانشجویی بیش از پیش به جایگاه خود برسند. / **بخشی از صحبت‌های این بازیگر تئاتر، تلویزیون و سینما در گفت‌وگو با «ایران» تئاتر**

یادداشت

از خلاقیت تا اعتبارآفرینی برای تئاتر کودک

احمد رونقی
پژوهشگر تئاتر کودک

همه هنرمندانی که در تئاتر کودک و نوجوان فعالیت می‌کنند، این دغدغه را دارند که موضوعات مربوط به کودکان را به صورت غیر مستقیم و به دور از شعار در نمایش‌های خود بگنجانند ولی در این میان نکته‌ای اساسی وجود دارد به این معنا که نمی‌توانیم صرفاً با نشان دادن این دغدغه‌ها فکر کنیم کارمان را انجام داده‌ایم. در این چند سال که به عنوان مخاطب، تئاترهای کودک زیادی دیده‌ام، به این نکته برخورده‌ام که متأسفانه درصد قابل توجهی از نمایش‌ها اصلاً درام خوبی نداشته‌اند وقتی درباره موضوعی مهم صحبت می‌کنید، اگر شیوه ارائه خوبی نداشته و سطحی به آن پرداخته باشید، تأثیر خوبی بر تماشاگر نمی‌گذارید. متأسفانه متن‌های خوب در تئاتر کودک ما، اغلب خارجی است اما مگر چند متن خارجی داریم؟! اگر بخواهیم به فرهنگ و سنت‌های خودمان نگاه کنیم، نویسندگان اندکی داریم که برای کودک و بویژه نوجوان نمایشنامه خوب می‌نویسند. البته گاه دیده‌ایم هنرمندان ما هم بخوبی به این موضوعات پرداخته‌اند و خانواده‌ها راضی از سالن بیرون آمده‌اند ولی نباید خود را گول بزنیم چراکه گاهی هم کارگردانی‌ها طوری است که کار را باید یک ماهه آماده کنند و تازه از اجراهای میانی است که کار، شکل می‌گیرد و به کیفیت خوبی می‌رسد. در کشور ما تئاتر به شکل مدرن تقریباً یک هنر وارداتی است. درست است که پیشینه تعزیه و مراسم دیگر داشته‌ایم اما اینها آیین و سنت بوده و حرفه‌ای نبوده و تئاتر به معنای آنچه روی صحنه می‌رود، به کشور ما وارد شده است. قاعدتاً وقتی تئاتر در اروپا به صورت امروزی شکل گرفت، پشت آن تاریخ محکمی بوده ولی ما خیلی از داشته‌ها را نداریم و باید برای جبران آن خیلی کار کنیم. علت دیگر اینکه ادبیات ما شفاهی بوده نه مکتوب. درست است که قصه‌هایی مانند «امیر ارسلان نامدار» بعداً کتابت شده ولی بسیاری از قصه‌های ما سینه به سینه نقل شده ولی در غرب، فرهنگ مکتوب رواج داشته است. در اروپا وقتی کسی نقاشی می‌کشد، مربی‌اش از او می‌خواهد مطلبی درباره آن نقاشی بنویسد به همین دلیل نقد هنری از آنجا آغاز می‌شود ولی اینجا از کودکی که نقاشی می‌کشد، می‌خواهیم برایمان تعریفش کند. بجز اینها، کمبود امکانات و بودجه هم تأثیرگذار بوده است. گرچه خلاقیت حرف اول را می‌زند ولی کمبود بودجه خیلی جاها باعث می‌شود که نویسندگان از متن خود بزنند. متأسفانه در کشور ما، از نگاه هنرمندان حرفه‌ای تئاتر بزرگسال، تئاتر کودک اصلاً به حساب نمی‌آید. برای خود من پیش آمده برخی از همکارانم آن را سطح پایین و نازل دانسته‌اند و این خیلی غم انگیز است. بین تئاتر کودک و بزرگسال شکاف عمیقی وجود دارد درحالی‌که فاصله جغرافیایی تئاتر شهر و تالار هنر فاصله بسیار کم است ولی هنرمندان تئاترهای بزرگسال، حتی به دیدن کارهای کودک نمی‌روند. حال آنکه باید با دیدن کار همکاران‌شان از آنان حمایت کنند. با وجود این مشکلات بنیادین، مردم به تماشای کارهای کودک عادت نمی‌کنند اما وقتی تعداد سالن‌ها زیاد باشد و حضور هنرمندان پر رنگ، وقتی پول در جریان و دستمزدها بالا باشد، معلوم است هنرمندان دیگر که خود را حرفه‌ای می‌دانند، دیگر از تئاتر کودک تکان نمی‌خورند و حتی هنرمندان تلویزیون و سینما هم با دیدن رونق و اعتبار تئاترهای کودک، مشتاق کار در این حوزه می‌شوند.

کلمه

تکنیک‌هایی برای نمایشنامه‌خوانی

فریبا ریحانی
روزنامه‌نگار

اگر هنرمند فعال در عرصه تئاتر هستید، مثلاً بازیگر، کارگردان، نمایشنامه‌نویس، طراح یا حتی اگر فقط علاقه‌مند و مخاطب این هنر هستید، این یک پیشنهاد برای شما است. کتاب «شیوه فنی نمایشنامه‌خوانی از پایان تا آغاز و از آغاز تا پایان» مخاطب را با خود وارد ساختار نمایشنامه کرده و برای شناخت دقیق آن قدم به قدم از نوشته تا اجرا راهنمایی می‌کند. این کتاب کم حجم راهنمای دقیقی برای کشف زیر و بم داستان و درک بهتر جزئیات پنهان در یک اثر است. دیوید بال به شما کلیدی می‌دهد تا از یک صحنه از نمایشنامه بتوانید دری را باز کنید و به صحنه بعدی بروید و با این کلید تمام درها را تا انتهای نمایش باز کنید. سپس می‌توانید این کار را از انتها به ابتدای نمایشنامه انجام دهید. نویسنده در این کتاب مخاطب را به نمایشنامه‌های مهم و معروفی ارجاع می‌دهد و بیشتر از همه به سراغ «هملت» می‌رود. بنابراین بهتر است قبل از شروع این کتاب یک بار دیگر این شاهکار شکسپیر را بازخوانی کنید تا با دید بازتری همراه کتاب شوید. افرادی که صرفاً مخاطب هنر نمایش هستند با مطالعه این اثر می‌توانند جایگاه خود را به یک منتقدی آگاه ارتقا دهند. کتاب «شیوه فنی نمایشنامه‌خوانی» را محمود کریمی حکاک ترجمه کرده و توسط نشر بیدگل به چاپ رسیده است. در بخشی از مقدمه این کتاب آمده است: یک نمایشنامه فقط یک نثر محاوره‌ای نیست که به‌صورت گفت‌وگو نوشته شده باشد، بلکه نوشته‌ای کاملاً متکی به روش‌ها و تکنیک‌هایی مربوط به صحنه است. تکنیک‌های پیشنهاد شده در این کتاب به شما کمک خواهد کرد که نمایشنامه را از دیدگاه تحلیل‌گرایانه ویژه‌ای بررسی کنید و اجزای به‌کار رفته در آن را دقیقاً مشخص کنید. مفاهیمی که از یک نمایشنامه برداشت می‌کنید، نباید اولین اصل قابل توجه برای شما محسوب شوند؛ زیرا برای یک هنرمند و تکنیسین تئاتری دانستن اینکه چه چیزی باعث تیک‌تاک ساعت می‌شود، مهم‌تر از این است که بداند ساعت چند است. تا زمانی که چگونگی کارکرد یک نمایشنامه را کاملاً درک نکنید، نمی‌توانید معنای آن را بفهمید.

اگر بخواهید سهم خود را در به صحنه آوردن یک نمایشنامه به نحو احسن انجام دهید، اولین قدم شما درک ارزش‌ها، قابلیت‌ها و مکانیسم عملی آن نمایشنامه است. اگر این ویژگی‌ها برای شما مشخص نباشد، مسلم است که هرگز نخواهید توانست آنها را برای تماشاچی‌تان مشخص کنید و در نتیجه تمام زحماتی که متحمل شده‌اید به هدر خواهد رفت. تئاتر مجموعه‌ای از هنرمندان، تکنیسین‌ها و نمایشنامه است. شما هرگز نخواهید توانست به کمک چیزی یا کسی که درکش نمی‌کنید، مجموعه‌ای مؤثر تشکیل بدهید. امروز دانشجویان تئاتر دیگر نمایشنامه نمی‌خوانند، بلکه فقط نمایشنامه می‌بینند. بعضی، حتی بر صفحات کاغذ، نمایشنامه را نگاه می‌کنند! فقط عدهٔ بسیار کمی از بازیگران، به‌رغم استعداد شخصی، اندک درکی از دلیل این قضیه دارند و حتی در دوره‌های طولانی آموزش بازیگری نیز نمی‌توانند نقش خود را درک کنند و به درستی آن را ارائه دهند. طراحان از نمایشنامه فقط ایده می‌گیرند، اما مفهوم آن را درک نمی‌کنند. هنرمند تئاتری‌ای که درک کمی از متن نمایشنامه داشته باشد، کار کم‌محتوایی را به روی صحنه خواهد آورد. بنابراین هنرمندنماهای زیادی وارد کار خواهند شد که کارشان هرگز نام عمل به خود نخواهد گرفت. از «هیچ» فقط «هیچ» زاییده خواهد شد.

پیشنهاد

سریالی درباره مافیای روسی-صهیونیستی، بهانه تصویب قانونی علیه پولشویی

فاطمه ترکاشوند
روزنامه نگار

سریال «مک‌مافیا» سال ۲۰۱۸ توسط شبکه اول BBC تولید و منتشر شد. سریالی که کمی بعد جایزه امی برای بهترین مجموعه تلویزیونی را از آن خود کرد و انگیزه‌ای به دست داد تا پارلمان بریتانیا، قانونی به نام «مک‌مافیا» را به عنوان بخشی از مجموعه قوانین «اقدام علیه جرائم اقتصادی» به تصویب برساند که از سال ۲۰۱۷ با هدف جلوگیری از پولشویی در انگلستان آغاز شده بود. سریال با یک بانکدار جوان روسی‌تبار ساکن انگلیس، داستانش را آغاز می‌کند اما در همان قسمت اول، مخاطب را با نمایش چرخش اجباری این جوان از یک شخصیت اخلاق‌گرا و صادق به یک شخصیت پول‌شوی تیزهوش که برای بقای خانواده‌اش، با دسته‌های مافیایی دیگر صهیونیستی-روسی می‌جنگد، در دام داستان پرهیجان خود می‌اندازد.

الکس گادمن، درحالی همسرش را به مهمانی بانکداران با اخلاق می فرستد تا درباره صلاحیت نظام سرمایه‌داری برای مدیریت پول در جامعه بشری سخنرانی، و از ایده قابل جمع بودن کاپیتالیسم با اخلاق‌مداری دفاع کند و علیه کاپیتالیست‌های منفعت‌طلب موضع بگیرد که خودش برای دیدار با پدر یکی از مافیاهای روسی از طریق یک صهیونیست عضو پارلمان رژیم اشغالگر قدس، روانه کاخ ورسای شده است. در سریال قرار است از ارتباط خانواده‌های بانفوذ روسی و یهودی در انگلستان با نظام بانکداری و پولشویی در این کشور، قصه‌ای روان و جذاب بشنویم و در عین حال به جدال میان اخلاق با نظام سرمایه‌داری بیندیشیم و دربیابیم که مسائلی نظیر نژادپرستی سیستماتیک در همه سطوح جامعه اروپایی از مدرسه محل تحصیل یک کودک روس گرفته تا مناسبات کاری او به عنوان یک بانکدار خبره، چقدر می‌توانند در شکل‌دهی به ساختار سیاسی و اقتصادی جهان اثرگذار باشند. سریال، پر از دیالوگ‌های به یادماندنی است که اجازه نمی‌دهند بافت اقتصاد جهانی را با تمام تارهایی که مافیاهای بزرگ و بانفوذ سیاسی از کشورهای صاحب قدرت در آن تنیده‌اند، از یاد ببرید.

نویسنده این سریال هم شاید بخش دیگری از جذابیت آن باشد. آثار حسین امینی، فیلمنامه‌نویس ایرانی‌تبار انگلیسی کمتر در ایران مورد بحث قرار گرفته‌اند اما از بسیاری جهات حتماً تماشای برخی آثار او را مورد توجه و تأمل خواهید یافت. او که حالا ۵۵ سال دارد، در سال ۱۹۹۶ با سومین فیلمنامه‌اش به نام «جود» مورد توجه قرار گرفت و اثر بعدی‌اش «بال‌های کبوتر»، او را در میان نامزدهای جایزه بفتا و اسکار برای بهترین فیلمنامه اقتباسی قرار داد. اما سال ۲۰۱۱ با اقتباس فیلمنامه فیلم «رانندگی» از رمان «راندن» توانست نخل طلای کن را در دستان نیکولاس ویندینگ‌رفن، کارگردان اثر بگذارد. او حالا با یک سریال اسپین‌آف از داستان «جنگ ستارگان» از شخصیت پرطرفدار «اوبی-ون کنوبی» در بازار فیلم و سریال حضور دارد و در حال نوشتن فصل دوم سریال «مک‌مافیا» هم هست. امینی در سال ۲۰۱۳ فیلم «دو چهره از ژانویه» را هم کارگردانی کرد تا نشان دهد در کنار نوشتن فیلمنامه اقتباسی، در مقام کارگردان هم نمی‌توان چندان او را نادیده گرفت.

خواندن

فناوری‌های نوین و حفظ آثار ملی

علیرضا جلالوندیان
پژوهشگر

جهان دیجیتال چالش‌های بسیاری را برای آرشیوها و کتابخانه‌ها به وجود آورده است. مدارک و کتاب‌ها با سرعتی بالا به‌صورت دیجیتال درمی‌آیند. برای آرشیوها این چالش دوسویه است: تهیه بایگانی‌هایی که یا در ابتدا دیجیتال بودند و یا به این صورت درآمده‌اند و همچنین دیجیتالی کردنِ موجودیِ مؤسسات به شکلی عطف‌به‌ماسبق. بودجه این کارکرد دوم را اتحادیه اروپا تأمین می‌کند. کتابخانه‌ها نیز با چنین چالشی دست‌وپنجه نرم می‌کنند و منابع خود را از طریق اتحادیه اروپا تأمین می‌کنند. یکی از بهترین نمونه‌های چنین سرمایه‌گذاری‌هایی پروژه یوروپیانا است، پایگاه داده‌ای جامع و فراگیر، که آثار موزه‌ها - ازجمله کتاب، مدارک و دیگر آثار مرتبط - را به‌صورت دیجیتالی درمی‌آورد. کتابخانه کنگره امریکا نیز به این موج جهانی دیجیتالی پیوسته است. موازی با این تلاش‌های جهانی و گاه فراجهانی، برنامه‌های ملی نیز تأثیر بسزایی در این فرایند گذاشته است. نروژ قدم‌های بسیار مؤثر و مهمی در راستای دیجیتالی کردنِ میراثِ چاپی خود برداشته است. این امر سبب می‌شود دسترسی به بسیاری از مدارک و کتاب‌ها بسیار آسان‌تر از پیش شود. علاوه بر این، این امر به حفظ و حراستِ این آثار نیز کمک شایانی می‌کند. کتابخانه‌ها و آرشیوها در انبار خود آثاری را در اختیار دارند که در حال متلاشی شدن و نابودی‌اند. این آثار به سبب گذر زمان در حال اضمحلال‌اند و از طرف دیگر نگهداری و حراست از آنان به شکل امروزی‌شان صرفه اقتصادی ندارد. بنابراین، فرایند دیجیتالی کردنِ آثار گوناگون نه‌تنها به حفظ و حراست از این آثار کمک شایانی می‌کند، بلکه از منظر اقتصادی نیز قابل دفاع است. کتاب‌ها و مدارکی ازاین‌دست که از مواد اسیدی تشکیل شده‌اند یا در محیطی اسیدی نگهداری شده‌اند، یا نسخه‌های دست‌نویسی که با جوهر اسیدی نوشته شده‌اند، در اثر استفاده بیش از حد به‌راحتی نابود می‌شوند و دیجیتالی کردنِ چنین گنجینه‌هایی می‌تواند آن را برای نسل‌های آینده نیز حفظ کند.

اصولاً بشر حافظه طولانی‌مدت چندان قوی و مؤثری ندارد. باید این نکته را در یاد داشته باشیم که آثار دیجیتالی‌شده در این چند سال گذشته، نه‌تنها از دسترس خارج‌اند بلکه کیفیت چندان مناسبی هم ندارند و از استانداردهای معمول پیروی نمی‌کنند. این امر سبب شده که کتابخانه‌ها و آرشیوهای بسیاری در سراسر جهان روش‌ها و شیوه‌های کاری خود را ارتقا بخشند.

یکی از اصولِ مهم در سیاست‌گذاری‌های کتابخانه‌ها در مورد دیجیتالی کردن آثارشان صرفه اقتصادی و همچنین حقِ کپی‌رایت بوده است. آرشیوها مدتی است که به ثبت دیجیتالی اطلاعات روآورده‌اند و در عین حال بر اهمیت حفظ و حراست از حریمِ این اطلاعات و مدارک انگشت گذارده‌اند. سودِ تجاری این آثار و اطلاعات نیز توجه بسیاری را به خود جلب کرده است. تلاش گوگل برای دیجیتالی کردنِ میلیون‌ها کتابِ موجود در کتابخانه‌های ملی نگاه‌های بسیاری را معطوف به خود کرده و مسائل بسیاری را در رابطه با قانون کپی‌رایت پیش کشیده است. شجره‌شناسان یکی از مشتریانِ دائمی چنین پروژه‌هایی هستند و بسیاری از این مراکز به اطلاعات دیجیتالی‌شده در کتابخانه‌ها و آرشیوها توجه نشان داده‌اند.

رشدِ سریعِ فناوری‌های دیجیتال سبب شده کتابخانه‌ها، آرشیوها و موزه‌ها نزدیک‌تر از پیش با یکدیگر همکاری داشته باشند. این درواقع یگانه راه برای پیشرفت است؛ این‌که هماهنگ با یکدیگر عمل کرده و به معنای واقعی کلمه با یکدیگر همکاری کرده تا اشتباهات گذشته دوباره تکرار نشود. برای مواجهه با چالش‌هایی که فرایند دیجیتالی کردنِ آثار آنالوگ ایجاد می‌کند، باید خود را مجدداً مورد ارزیابی قرار دهیم و این نکته را نیز مدنظر قرار دهیم که منابع بنیادهای ترویجِ فرهنگ کتابخوانی به‌تنهایی پاسخگوی زمانه فعلی نیستند. بنابراین دولت‌ها باید بیش از پیش به کتابخانه‌ها و آرشیوها توجه نشان دهند. برای مثال، در نشست سالیانه آرشیودارانِ نروژ، رئیس کتابخانه ملی نروژ بر کمبودهای کتابخانه‌های این کشور در زمینه نوآوری‌های دیجیتال و تأثیر این کمبودها بر فرایند حفظ و حراست از میراث ملی انگشت گذارد.

> یکی از اصولِ مهم در سیاست‌گذاری‌های کتابخانه‌ها در موردِ دیجیتالی کردن آثارشان صرفه‌اقتصادی و همچنین حقِ کپی‌رایت بوده است

عکس‌نوشت

این روزها در سیزدهمین دوره نمایشگاه گالری آرتیبیشن با عنوان «کلکسیونر مدرن»، آثار پرویز کلانتری یکی از مهم‌ترین چهره‌های هنر نوگرای ایران و از جمله فعال‌ترین نقاشان معاصر به نمایش درآمده است. تابلوهای کلانتری عموماً تصاویری از خانه‌هایی کاه‌گلی هستند که در حراج‌های مختلف با قیمت بالایی به فروش رسیده‌اند؛ مثلاً این تابلو سال ۲۰۱۷ به قیمت ۳۱۲۵۰ دلار در حراج کریستیز فروخته شد. / **ایسنا**